

ნათელა არველაძე

იუპიტერ, უნ ცხაროზ, მავასაღამე, მართალი არა ხარ!

რამდენიმე ხნის წინათ ვასო აბაშიძის სახელობის მუსიკისა და დრამის თეატრის ხელმძღვანელობამ მორიგ პრემიერაზე მიგვიპატი-
ჟა. ამჯერად დამდგმელმა გუნდმა **ჰენრიკ იბსენის „მოჩვენებანი“**
წარმოადგინა. ტრადიციისამებრ, სპექტაკლის შემდეგ ახალგარ-
ემონტებულ, მშვენიერ დარბაზში გაიმართა შეხვედრა სემოქმედებ-
ით გუნდთან. საზეიმო განწყობას, ქათქათა გარემოსთან ერთად,
აჟიტირებული ახალგაზრდობაც ქმნიდა. ამ თეატრს ჰყავს თავისი
მაყურებელი, სამხატვრო ხელმძღვანელისა და მსახიობების ახალ-
გაზრდა „ფანები“, მხარდამჭერი კრიტიკოსებიც. თეატრი მონაწი-
ლეობს არაერთ ადგილობრივ და საერთაშორისო ფესტივალებსა
თუ თემატურ სასცენო ფორუმებზე, არაერთი გამარჯვება უზეიმიათ
და ჯილდოც დაუმსახურებიათ.

არ შემიძლია, თავდაპირველად არ აღვნიშნო ამ თეატრის სამხ-
ატვრო ხელმძღვანელის, **დავით დოიაშვილის**, დამსახურება:
სათეატრო კრიტიკოსებსა და მასმედიის წარმომადგენლებს გვეძლ-
ევა საშუალება, საჯაროდ გამოვხატოთ მოსაზრებები სპექტაკლზე
და ვიმსჯელოთ მომძლავრებულ სათეატრო ტენდენციებზე. ამგვარი
„სამუშაო ატმოსფეროს“ შექმნა ძალზე მნიშვნელოვანია, მით უფრო
ამჟამად, როდესაც საგაზეთო პუბლიკაციებისა თუ სატელევიზიო გა-
დაცემების მონაწილეთა შორის იშვიათად წააწყდებით პროფესიონ-
ალ თეატრმცოდნეთა ანალიზით გამორჩეულ გამოსვლებს. ახლა,
თითქმის, ყოველ გაზეთს საკუთარი ჟურნალისტ-მიმოძილველი
ჰყავს, მას აქვს მინიჭებული უფლება-მოვალეობა გამოთქვას აზრი
ქვეყნის კულტურის თაობაზე, მათ შორის სასცენო შემოქმედთა ნა-

მუშევარზე. ამ „ჯადოსნური წრის“ გარღვევა ადვილი არ არის.

სათეატრო კრიტიკოსებს ისევე გვესაჭიროება ტრიბუნა, როგორც რეჟისორებსა და მსახიობებს — სცენა. ამ თვალსაზრისითაც მეტად საგულისხმოა დავით დოიაშვილის ინიციატივა — დაგვიტმოს ას-პარეზი თეატრმცოდნეებს და ამით ხელი შეუწყოს ჩვენს დაოსტატე-ბას, რაც აგრერიგად საშური ვითარებაა. სადღეისოდ, ობიექტური თუ სუბიექტური მიზეზების გამოისობით, თეატრმცოდნეებს მეტად შეზღუდული ასპარეზი გაგვაჩნია მსჯელობისათვის. საგანგებოდ აღვნიშნავ, რომ ასეთი შეხვედრები ღირსშესანიშნავია მრავალმხრივ, რადგანაც ამდიდრებს ორივე მხარეს, ბადებს ახალ მოსაზრებებს და არაერთ საგულისხმო პრობლემაზე დააფიქრებს თეატრსაც, თეატ-რმცოდნეებსაც, ჟურნალისტთა კორპუსსაც.

მიუხედავად იმისა, რომ ასეთი შეხვედრის დროს ზოგჯერ თეატ-რის ხელმძღვანელს ღალატობს სიდარბაისლე, მასპინძლის სიღინ-ჯე და უჭირს კრიტიკის მოსმენა, მაინც ვფიქრობ: იმდენად საგუ-ლისხმოა თეატრისა და კრიტიკოსთა ამგვარი ურთიერთობა, რომ ღირს კრიტიკოსებმა გაუძღლოთ გულჯავრიან შემოტევას. ამიტომაც შევეუნდე ერთი ასეთი, გაცხარება დავით დოიაშვილს. ჩვენში კრიტი-კის მოსმენის კულტურა იშვიათობაა, მით უფრო, როცა „გულმხ-ურვალე ფანები“ ხოტბას არ იშურებენ, ხოლო კრიტიკოსთა ნაწილი სიფრთხილეს იჩენს. ამ ფონზე შენიშვნების მოსმენა, ან პროფესი-ული ანალიზის შესმენა ძალიან ჭირს და თუ მაინც მავანი თეატ-რმცოდნე გამოიჩენს გაბედულებას და გულწრფელად გამოხატავს კრიტიკულ ნააზრევს — ის შერისხული ხდება.

ამ შეხვედრის დროს დავით დოიაშვილი და სპექტაკლის დამდგ-მელი, **მიხეილ ჩარკვიანი**, მშვიდად ისმენდნენ ხოტბას, ყმაწვილი ქალბატონების აღფრთოვანებულ გამოსვლებს, რამდენიმე თეატრმ-ცოდნის მორიდებულ კრიტიკას. ერთმა ისიც განაცხადა: დანარჩენს მერე გეტყვით, ახლა მეჩქარებაო და რამდენიმემ დატოვა დარბაზი. თეატრის ხელმძღვანელი და დამდგმელი რეჟისორი წყნარად შეჰყ-ურებდნენ „ბრძოლის ველს“ გარიდებულ თეატრმცოდნეებს, არც მაშინ გამოუხატავთ პროტესტი, როცა ახალგაზრდა ქალბატონმა რიხით განაცხადა: „რეჟისორმა არ დაკარგა დრამატურგი“... არც ერთს გასჩენია სურვილი — ეკითხათ მაინც, რას გულისხმობდა ამ სენტენციით ემოციური ყმაწვილი ქალი. მთავარი იყო ის, რომ გამომსვლელი სპექტაკლს აქებდა!

სიტუაცია დაიძაბა მას შემდეგ, როდესაც მიკროფონი გადმოძცა

ჩემმა კოლეგამ და გამომწვევად შემომხედა. როგორც ჩანს, სახეზე მეწერა — აღფრთოვანებული რომ არ ვიყავი სანახაობით. დავიწყე საუბარი და თან ვცდილობდი მღელვარება დამეფარა, მშვიდად და წყნარად გამომეთქვა მოსაზრება პიესის ინტერპრეტაციის თაობაზე, პერსონაჟთა შინაგანი სვლების მოტივაციასა და გამოსახვის საშუალებათა ადეკვატურობაზე, ყოველთვის მომხრე ვარ და მხარს ვუჭერ დამდგმელის რისკიან გადაწყვეტას, პიესის ახლებურ წაკითხვას, მით უფრო კლასიკური რეპერტუარის მოდერნულ სასცენო ადაპტაციას. ჩემთვის მთავარია ამ რისკიანი მხატვრული გადაწყვეტის დროს მოტივაცია მკაფიოდ ჩანდეს და ლოგიკური სვლებით განვითარდეს მოქმედება. ამ პრინციპით მივუდექით სპექტაკლს.

ჩემი პოზიცია ასეთი გაზღდათ (ვცდილობდი აუღელვებლად მელაპარაკა!): პიესის სასცენო ვარიანტით თუ ვიმსჯელებთ, რეჟისორმა აქცენტი გადაიტანა შედეგზე და ნაკლებად გამოიკვეთა მიზეზი, რის გამოც ირღვევა და თანდათან ინგრევა ოჯახი, წინაპარშთამომავლის ურთიერთობანი. უფრო მეტიც — განწირულია ალვინგების მომავალი თაობა, პიესის ხელშეუხებლობას არ ვიცავ, როგორც გინდათ, ისე წარმოადგინეთ ამბავი, მხოლოდ ღრმად ამოხსენით და სახიერი სვლებით წარმოადგინეთ რატომ და როგორ ირღვევა ოჯახი, ოჯახური ურთიერთობანი.

იბსენის პიესის „მთავარი მოქმედი პირი“ — სიცრუეა და სიყალბეა, რომელმაც მიიყვანა ოჯახი, ქალბატონი ალვინიცა და ოსვალდიც ამ დრამატულ სიტუაციამდე, *ამ შედეგამდე*. აქ „ძეგლს უდგამენ“ ფსევდოკერპს, უზნეობას, ამდენად საძირკველს უმაგრებენ სიყალბეს, რაც თავისთავად ნიშნავს ოჯახის საფუძვლის რყევას, ლპობას. ფაქტის დისტანციურმა შეფასებამაც ვერ იხსნა ოჯახი, რადგანაც ქალბატონი ალვინგი მყარად იცავს მითს, რომელიც შეთხზა და რომელსაც ემსახურა წლების მანძილზე. თავის ღროზე მან მიიღო სიყალბე, იცხოვრა ამ სიყალბეში და ახლა თავშესაფრის სახით ძეგლს აღუმართავს უზნეო მეუღლის ხსოვნას, ე. ი. უზნეობას! ამ თვალთახედვით თუ წარმოადგენთ სანახაობას, ჩემი ფიქრით, უფრო აქტუალური იქნება იგი. ჩვენც ხომ სიყალბის ჭაობში ჩავიძირეთ, ჩვენც ხომ ფსევდოკერპებს არაერთგზის აღუშმართეთ ძეგლები!..

კი ბატონო! შეცვალეთ აქცენტი, ქვეტექსტი, გაემიჯნეთ პიესის ტრადიციულ ინტერპრეტაციას, გაემიჯნეთ იბსენ — ფრეიდის კონცეფციას, მაგრამ შემოგვთავაზეთ მოტივირებული და ახალი ვითარება, ასეთივე დამაჯერებლობითა და მიზეზ-შედეგობრივი კავშირით.

საქმეს ვერ შევლის შეილის აგრესიის წარმოჩენა დედის მიმართ, თუნდაც, თმებით რომ დაითრევს ოსვალდი მშობელს — ეს აღიქმება თანამედროვე სამყაროს გაუხეშების ფაქტად, და არა უსიყვარულო ოჯახის, მრუშობაზე აღმოცენებული ოჯახური ურთიერთობის საგალალო შედეგად. ახლა მეცნიერება, ხელოვნება, ინტელექტუალური სამყარო ჩაუღრმავდა, შეისწავლა, შეიმეცნა რა წარსული, იქაც დაეძებს თანამედროვე სამყაროს სახეცვლილებების რაობას. აქცენტი მიზეზ-შედეგობრივ კავშირის ამოხსნაზე გადატანილი.

თუკი ოჯახს განვიხილავთ, როგორც სახელმწიფოს მიკრომოდელს, მაშინ უფრო მასშტაბური ხდება პრობლემა, რომელიც სახელმწიფოებრივად მნიშვნელოვან საკითხთა წყებას განეკუთვნება. აღსანიშნავია ისიც, შემთხვევითი ხომ არ არის, რომ კონფლიქტის სათავეს პასტორთან მიეყვართ, ისაა ერთ-ერთი მთავარი ფიგურა. ფაქტია, რომ XIX საუკუნის მეორე ნახევრის მეცნიერება და მწერლობა ჩაუღრმავდა საზოგადოების ზნეობრივი სიმყარის მიმართ ეკლესიის მამათა პასუხისმგებლობასაც. შემდგომ, ახალ საუკუნეში უფრო მძაფრი რეაქცია მოჰყვა ამ პოზიციას და ინტელექტუალებს რისხვით აღმოხდათ: „ღმერთებს სძინავთ! ღმერთი მოკვდა!“ შემდეგში თანდათან სასიკეთოდ შეიცვალა ვითარება.

იბსენის პიესა იმ მონაკვეთის ამბავს მოგვითხრობს, როდესაც მორალისტი პასტორის ფსევდოპრინციპულობამაც დაუდო სათავე ალვინგების ოჯახის დრამას. ამ თვალსაზრისით მეტად საგულისხმოა ქალბატონი ალვინგისა და პასტორის დიალოგი თავშესაფრის გახსნის წინა დღეს. ეს ეპიზოდი რთული შინაგანი სვლებით, ორი ადამიანის ორთაბრძოლის სიმწვავეთ თუ არ ამოიხსნა, გაუგებარი იქნება სანახაობის მეორე ნაწილი. შესაძლოა აქცენტების გადაადგილებამ, სიღრმისეული სვლების ნიველირებამ, დაპირისპირებულ მხარეთა სურვილების, ქცევისა და შეფასებათა არაადეკვატურობამ სწორხაზოვანი გაზადა დიალოგი, მთლიანად მოვლენა, შესაძლოა ამიტომაც მომეჩვენა ხელოვნური ქალბატონი ალვინგის ინტონაცია და საქციელი.

აქ მრისხანედ შემაწყვეტინა სამხატვრო ხელმძღვანელმა მონოლოგი და მკაცრად მკითხა — რას გულისხმობთ ხელოვნურ შესრულებაშიო. რა თქმა უნდა, მოჭარბებული ხოტბის ფონზე ჩემმა შენიშვნამ გააღიზიანა თეატრის ხელმძღვანელი. მშვიდად გავაგრძელე საუბარი — ხელოვნურად ჟღერს მსახიობის რეპლიკა, მისი ინტონაცია. რაც შეეხება სანახაობის მეორე ნაწილს, რეჟისორის აგრესია მეტად საცნაური ხდება, გამოსახვის ფორმაც მკვეთრი და სასტიკი

ხდება. როგორც უკვე აღვნიშნე, შეილი დედას თმით ითრევს, უხეშად მოისვრის. საერთოდ ოსვალდი საკმაოდ დაუნდობლად ექცევა ყველას. აგრესიულობა მისი ხასიათის მთავარი ფერი, მამოძრავებელი ღერძია. ასე აქვს ჩაფიქრებული რეჟისორს და, როგორც ჩანს, მსახიობიც დაჰყვა მის ნებას. იღებ თუ არ იღებ ალვინგების ოჯახის წევრთა ხასიათების ასეთ გადაწყვეტას ფაქტია, რომ დადგმის მეორე ნაწილი, ანუ შედეგი — უფრო გამოკვეთილად გათამაშდა, თვალნათლივ დავინახეთ მათი აგრესიულობაც და ურთიერთუპატივცემულობაც, დაუნდობლობაც და სიყვარულის დეფიციტიც. მკრთალად გაკრთა ნოსტალგიაც გულწრფელობასა და ჭეშმარიტ სიყვარულზეც, მიუხედავად იმისა, რომ შესაძლებელია ვიდაოთ გამოსახვის საშუალებათა სიმძაფრეზე, ერთსახოვნებაზე, სიტლანქეზე...

დავით დოიაშვილი არ მისმენს, ის კვლავ მღელვარედ გაიძახის: „რას ნიშნავს ხელოვნური შესრულება? მე ხვალ უნდა შევიდე რეპეტიციაზე და როგორ აუხსნა მსახიობს, რომ არაბუნებრივად თამაშობს. რას ნიშნავს ეს?“ ის მხოლოდ მოწვეულ დამდგმელ რეჟისორს კი არ იცავს, მას კიდევ უფრო „მნიშვნელოვანი“ ამოცანა ამოძრავებს. ჩვენ ხომ ადამიანთა საქციელის მოტივაციათა ამოცნობის ხელობას ვფლობთ, მივხვდი რატომაც გაცხარდა იგი, გული დამწყდა, რომ ჩვენ ერთ „სათეატრო ენაზე“ ვმეტყველებდით... მან გადახედა დარბაზს და კიდევ უფრო შეგულბანებულმა, მძაფრად აღიმადლა ხმა. ყვირილში ვერ აყვებოდი. ის, რაც ეპატიება შემოქმედს, არ ეპატიება კრიტიკოსს! ამიტომაც მშვიდად შევახსენე ერთი „მარტოვი ფორმულა“, რომელიც მან ძალიან კარგად იცის (ის ხომ მიხეილ თუმანიშვილის შეგირდია!): „როცა მოცემული პირობები, მოტივაცია, ტექსტი და ქვეტექსტი შეუთავსებელია, საქციელიც და ინტონაციაც არა ბუნებრივია, ეს ხომ...“ ის აღარ მისმენს, ცხარობს: „რას ნიშნავს ხელოვნურობა? რატომ? აი, სხვებს ასე არ მიაჩნიათ!..“

ძნელია მღელვარების დაოკება, მაგრამ წონასწორობის დაკარგვის უფლება არა მაქვს, ეს უკვე პროფესიული და ადამიანური ღირსების საქმეა! ისევ წყნარად ვიმეორებ „ფორმულას“ და ვამბობ: „გამოვთქვი საკუთარი მოსაზრება, როგორც ჩემმა კოლეგებმა, დარბაზმა გადაწყვიტოს ვინ გულწრფელია და ვინ არა. სხვებს მოეწონათ, მე — არა! თქვენ, ახლა მსახიობებიც და მსმენელებიც მყავს მხედველობაში, მოისმინეთ სხვადასხვა მოსაზრება, თქვენი ნებაა რას გაიზიარებთ და რას — არა. კიდევ ერთხელ ვამბობ — კრიტიკოსის შეფასება ხომ არ არის უმაღლესი ინსტანცია, გაიზიარებთ

ჩემს მოსაზრებას — ზომ კარგი და თუ არა — ეს თქვენი ნებაა!..“ აუდიტორია დუმს, მაგანი გაოგნებულია, მაგანი შემცბარია, სეირის მოყვარულნი იღიმებიან... ზოგიერთის სახეზე თანახმიერებასა და თანაგრძნობასაც „ვკითხულობდი“. გამოცდილებით ვიცი, ჩემი კოლეგები აშკარად მხარს არ დამიჭერენ.

დავით დოიაშვილი არ მისმენს, ისევ მთელი ზმით იმეორებს: რას ნიშნავს, რას ნიშნავსო! და თან დარბაზს გამომცდელად შეჰყურებს. მისი აღშფოთების მოტივაცია ჩემთვის ნათელია: მას ამჯერად ის კი არ აწუხებს, რამდენად სამართლიანი და დასაბუთებულია ჩემი შენიშვნები, მას მსმენელზე შთაბეჭდილების მოზღენა, დარბაზზე ზემოქმედების გაძლიერება სურს აი, როგორ ვექცევი კრიტიკოსს, რომელიც გაბედავს შენიშვნის მოცემასო; უფრო მეტიც — მისი ამოცანაა, უჩვენოს ყველას (დამდგმელ გუნდს, დამდგმელ რეჟისორს, თეატრმცოდნეებს, ჟურნალისტებს, ყველას, ყველას, ყველას!..), რომ კრიტიკოსი დაუსაბუთებლად მსჯელობს, მას არგუმენტები არ გააჩნია... დათო კმაყოფილია, მოსწონს კიდევ დარბაზზე ძალადობა.

გონებაში მიტრიალებს კითხვა: როგორ მოვიქცე? ერთი პირობა გადავწყვიტე, სრული სიმართლე ზომ არ მეთქვა: ამოხსნილი არ არის პერსონაჟთა შინაგანი სელები, დიალოგები მიმდინარეობს სწორხაზოვნად, სანახაობის პირველი ნაწილი, სადაც ოჯახური დრამის მიზეზები უნდა გამოიკვეთოს, არ ჩანს როგორ რეაგირებს ქალბატონი ალვინგი (ის თითქმის მთელი ეპიზოდის მანძილზე მაყურებელთან ზურგშექცევით ზის) პასტორის ბრალდებებზე, ჩვენ ვერ ვხედავთ, ვერც ვგრძნობთ, ვერც ვხედებით რა ემართება ქალს, როგორ მწიფდება მასში საზიფათო გადაწყვეტილება, როგორ რეაგირებს იგი პასტორის რეპლიკებზე. ჩვენ კი მაყურებლები ვართ და ამ შეფასებების სანახავად მოვდივართ თეატრში. ჩვენ რადიომსმენელებად ვიქეცით. ტექსტის მიხედვით კი, ამ ეპიზოდში ურთულესი ორთაბრძოლა იმართება ორ ადამიანს შორის. ეს არის უმძიმესი ბრძოლა პერსონაჟებისა საკუთარ თავთან და პარტნიორთან ერთდროულად. მოცემული პირობები კი, უადრესად დაძაბულია, კრიტიკულ ზღვარზე იმყოფებიან პერსონაჟები: ზვალ ერთმა მოძულებული მეუღლისადმი მიძღვნილი თავშესაფარი უნდა გახსნას, მეორემ კი — სიტყვა უნდა წარმოთქვას; ზოლო ის, ვისაც ზვალ „ძეგლი უნდა აღუმართონ“, ლოთი, მრუში და უზნეო იყო. ორივემ იცის — სიყალბე რომ არის მათი ქმედება, მაგრამ ისინი ასეთ ცხოვრებას შეეჩვივნენ, თვალთმაქცობენ, ცრუობენ, ძალადობენ... სიყალბეს თვინიერად მსახურებენ!

დიალოგი რადიკალურად იცვლება, როდესაც პასტორი ბრალს სდებს ქალს შვილის მიმართ მკაცრი დამოკიდებულების გამო: რატომ მოსწყვეტე ოჯახს და უცხოეთს რატომ გააგზავნე შვილიო (მან ხომ კარგად იცის, ქალმა ლოთ და მრუშ მამას ჩამოაშორა შვილი, ძალადობა აარიდა შვილს!). ამ მომენტიდან იწყება ახალი მოვლენა: ქალბატონი ალვინგი იღებს გადაწყვეტილებას, აღარასოდეს დაუზავდება სიყალბეს! ოსვალდმა მრუში მამისგან შთამომავლობით „შეიძინა“ სენი, რომელმაც მისი შინაგანი რღვევა, გახრწნა, გონების სისუსტე გამოიწვია. შედეგი მეტიმეტად მძიმეა დედისათვის.

სავალდებულო არ არის ასეთი ლოგიკით ამოიხსნას ეს მოვლენა, მაგრამ ნებისმიერ შემთხვევაში დიალოგის სიმძაფრე რელიგიურად რომ მიმდინარეობდეს და ჩანდეს მოქმედ პირთა შინაგანი რყევები, უფრო საინტერესო იქნებოდა დადგმა. სხვა შენიშვნებიც მაქვს, მაგრამ... ჩვენს დიალოგს აზრი არა აქვს, მან დაკარგა მოსმენის, უფრო მეტი — შესმენის უნარი. კამათი კამათისათვის კი, ჩემთვის მიუღებელია...

სამხატვრო ხელმძღვანელს სიტყვა ჩამოართვა დამდგმელმა რეჟისორმა, მიხეილ ჩარკვიანმა. გაღიზიანებულმა მკაცრად და დაჯერებით გვითხრა, რომ წინააღმდეგი იყო ასეთი შეხვედრისა. შემდეგ ახსნა, რატომ აირჩია ეს პიესა და რატომ განახორციელა დადგმა ასეთი ინტერპრეტაციით: „ბათუმში მომიწია კარგა ხანს ყოფნა. ჩვენი სასტუმროს წინ ცხოვრობდნენ ირანელი ცოლ-ქმარი. ყოველ საღამოს ქმარი სცემდა ცოლს. ჩვენ ვრეკავდით პოლიციაში, იჭერდნენ კაცს, მალევე ათავისუფლებდნენ. ქმარი ისევ სცემდა ცოლს, ჩვენ ისევ ვრეკავდით პოლიციაში, ისევ იჭერდნენ კაცს, მალე ისევ ათავისუფლებდნენ. კარგა ხანს გრძელდებოდა ეს ამბავი. ბოლოს ცოლი მოგვიყარდა — დაგვანებეთ თავიო. მე არ მინდა ვცხოვრობდე ისეთ ქვეყანაში, სადაც ქალზე ძალადობენ!..“

მიხეილ ჩარკვიანი ლაპარაკობდა ცხარედ, მკაცრად, ნიშნის მოგებით. თავის სისწორესა და ხელშეუხებლობაში ღრმად დაჯერებულმა გააგრძელა სიტყვა... აგრესია ნიაღვარივით გადმოედინებოდა მუქარის ტონით, თითქოს ვინმეს მოსწონდა ძალადობა და თავად გმირულად ეწინააღმდეგებოდა მოზავებულ ძალმომრეობას. ის ლაპარაკობდა მკაცრად, გაცხარებით, ემოციურად!

ის ამბობდა, რომ წინააღმდეგია ქალზე ძალადობისა — ამაზე დადგა იბსენის დრამა; ამაცობს, რომ აუჯანყდა და იცავს გენდერულ თანასწორობას... გამახსენდა ამ ბოლო დროს ტელეეკრანზე ხშირად მოსაუბრე ყმაწვილი ქალბატონები, აგრესიულად რომ გვმომღერავენ

გენდერული თანასწორობის დარღვევის გამო, ისინიც აგრესიულად ლაპარაკობენ. ახლა ამგვარი პოზიცია ძალზე მოდურია. რეჟისორი იცავს ქალის უფლებებს, იცავს ქალს ძალადობისაგან, თავად კი, ყოველი სახის ძალადობის, საერთოდ ძალმომრეობის წინააღმდეგი ვარ! მათ შორის სახელმწიფოს ტოტალური ძალადობისა! მას აწუხებს ქალთა უფლებების პრობლემა, მე — ყოველი ცოცხალი არსებისა, მით უფრო ყოველი ადამიანისა; მას აწუხებს ქალთა უფლებების პრობლემა, მე — ყოველი ცოცხალი არსებისა, მით უფრო ყოველი ადამიანისა; მას აწუხებს ირანელი ქმრის ცოლზე ძალადობის ფაქტი, მე კი გარდა ამისა, ისიც მიფორიაქებს სულს, როგორ მოხვდნენ ირანელი ცოლ-ქმარი ბათუმში, ის მიკლავს გულს, როგორ იყიდება მცირემწიანი ქართველთა საცხოვრისი უცხოელებზე; იმ სიყალბის ზეწოლით ვარ აღშფოთებული, რომლის ჭაობშიც ვიხრჩობოდით კომუნისტ-კომკავშირელთა ძალმომრეობით, მათი ძალაუფლების რესტავრაციის ეპოქაშიც; სიმშვიდეს მაკარგეინებს, როცა ხელისუფლება ძალადობს ადამიანებზე, ძალადობს ქუჩაში, ციხეებში, დაწესებულებებში, მერე კი ურცხვად „იცავს“ დემოკრატიის პრინციპებს. და... შიში დამრწის, ანადგურებს ადამიანს, აიძულებს თვინიერად მიიღოს სიყალბე! ჩემთვის ერთნაირად მიუღებელია ძალადობა, სიყალბე, სიცრუე, თვალთმაქცობა, შიში, მძულვარება, სიყვარულისა და სიკეთის დეფიციტი — ყოველივე ის, რაც ერთ-ერთი მიზეზია ჩვენი იავარქმნილი ყოფისა.

გულდამძიმებული შეეყურებდი თავდაჯერებულ და აგრესიულ ახალგაზრდა რეჟისორს. ვფიქრობდი იმაზე, რომ ჩვენ არა მარტო სხვადასხვა ენაზე ვლაპარაკობთ, არამედ სხვადასხვა პლანეტაზეც ვცხოვრობთ. ამ საწუხარმა გადამაფიქრებინა, გამეგრძელებინა დიალოგი დამდგმელ გუნდთან. ყმაწვილი კაცი კი, კვლავ ცხარედ, იმპერატივით და მკაცრად საუბრობდა. ის არც კი დაფიქრებულა, რომ იმ წუთში ძალადობდა დარბაზზე!

ისღა დამრჩენია, ერთი გამოთქმა მოვიშველიო: „იუპიტერ, შენ ცხარობ, მაშასადამე, მართალი არა ხარ!“

P. S. მხოლოდ იმიტომ გამომაქვს მკითხველის სამსჯავროზე ეს ფაქტი, რომ იგი არ არის ერთი კერძო მნიშვნელობის შემთხვევა. მას შორს მიმავალი პერსპექტივა გააჩნია. საწუხარია მეტიმეტად! ისიც დასანანია, კრიტიკის მოსმენის კულტურის დეფიციტს რომ განვიცდით ამჟამად.